

IJMS

History | Technology | Design

e-ISSN: 2718-0824

Journal homepage [Dergi web sayfası]: dergipark.org.tr/tr/pub/ijms

International Journal of Mardin Studies

Volume [Cilt]: 6, Issue [Sayı]: 1, Period [Periyot]: June 2025

MARDIN
ARTUKLU
UNIVERSITY
PRESS
ROR ID: [0396cd675](https://orcid.org/0396cd675)

Tectonics of a Scientific Journal: History | Technology | Design

Serdar Aydin

Cite as [Atıf]: Aydin, S. (2025). Tectonics of a Scientific Journal: History | Technology | Design. *International Journal of Mardin Studies*, 6(1), 3-10. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ijms/issue/93236/1731238>

Article Type [Makale Türü]: Editorial [Takdim]

First Published Online [Erken Görünüm]: June [Haziran] 30, 2025

Published [Yayın]: July [Temmuz] 16, 2025

Pub. Season [Yayın Sezonu]: June [Haziran]

Plagiarism [İntihal]: This article has been scanned via a plagiarism software [Bu makalenin intihal içermediği teyit edilmiştir].

Review Process [Değerlendirme Süreci]: Double-blind peer review [Çift taraflı körleme].

Published by [Yayıncı]: Mardin Artuklu University [Mardin Artuklu Üniversitesi]

Copyright & License [Telif Hakkı & Lisans]: Authors publishing with the journal retain the copyright to their work licensed under the CC BY-NC 4.0 [Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmaları CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır].

Ethical Statement [Etik Beyan]: This study does not require ethics committee approval [Bu çalışma, etik kurul izni gerektirmemektedir].

AI Disclosure [Yapay Zeka Beyanı]: This article has benefited from the use of OpenAI's ChatGPT as an auxiliary tool for language editing, including grammar and spelling checks. All intellectual content and interpretations are the original work of the author [Bu makalede dil kontrolü (yazım ve dilbilgisi denetimi) amacıyla yardımcı bir araç olarak OpenAI'nin ChatGPT sisteminden yararlanılmıştır. Makaledeki tüm düşünsel içerik ve yorumlar yazara aittir].

Tectonics of a Scientific Journal: History | Technology | Design

Serdar Aydın^{1,2}

©Author(s), 2025

dergipark.org.tr/tr/pub/ijms

ROR ID: 0396cd675

In Mardin, one of the most compelling questions in the experience of science might be this: What tectonics are involved in the interpretation of an unknown phenomenon from a Mesopotamian perspective? These tectonics—layered, fluid and complex—rarely present themselves in comprehensible terms. Instead, they demand to be decoded through fragments, rhythms and disruptions. The term tectonics, in its foundational sense, refers to the expressive potential of tangible and structural elements. Yet, in the evolving landscape of contemporary scientific inquiry, tectonics extend far beyond material assemblages. They may be cultural, spatial, symbolic or even socio-political—forces that operate beneath the surface, shaping how we perceive, inhabit and interpret unknown phenomena.

Emergent scientific conditions—provisional occupations of space, spontaneous social infrastructures, hybrid typologies of knowledge production or disruptive digital interfaces—often defy disciplinary categories. They appear unfamiliar, even unintelligible, until we learn to recognize the tectonic systems they reveal or disrupt. The tectonics of scientific journal, too, are subject to such complexities. As a form and forum, the journal must endure and respond to the realities of technological lag—especially within the shifting boundaries of history, technology and design in the digital age. At their intersection, the new scope of the International Journal of Mardin Studies (IJMS) arises as a platform for questioning both the technological and analogue modes of scientific production.

IJMS seeks to foreground the creative potential and resistant capacities of historical perspectives—particularly those rooted in Mesopotamian and regional knowledge systems—in response to the technological paradigms that dominate today's scientific landscape. However, this does not imply a retreat into localism. On the contrary, the journal positions itself within a wider intellectual spectrum, where history, technology and design serve as expansive and intersecting domains of inquiry. These three axes allow for a multiplicity of perspectives, methodologies and geographies—bridging the

¹ Mardin Artuklu University, Department of Architecture, Mardin, Türkiye

² Mardin Artuklu University, Centre of Research on Architectural Technology (Mimfab), Mardin, Türkiye

Corresponding author: Serdar Aydın, Mardin Artuklu Üniversitesi, Kampüs Yerleşkesi, Mühendislik-Mimarlık Fakültesi İdari Binası, Kat: 3, Artuklu, Mardin, Türkiye. Email: serdaraydin@artuklu.edu.tr

Aydın, S. (2025). Tectonics of a scientific journal: History | Technology | Design. *International Journal of Mardin Studies*, 6(1), 3-10. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ijms/issue/93236/1731238>

local with the global, the past with the speculative, the analogue with the digital.

The tectonics we address here, then, form a field of continuous semiotic production: a palimpsest of gestures, codes and embedded logics. Making sense of a scientific journal is not merely an epistemological task. It is a multidisciplinary endeavour—one that calls for an awareness of how technologies mediate visibility, how design encodes systems of power and how histories are spatialized, remembered or erased within new tectonic conditions. The tectonics of the unknown do not reveal themselves passively—they emerge through the interpretive labour we commit to as scholars, designers, and thinkers. And in that act, perhaps we do not aim to master any one domain of knowledge, but instead learn to dwell more attentively within its unfolding complexity. *IJMS* is now dedicated to exploring the critical intersections of history, technology and design. The phrase “history | technology | design” uses the vertical bar not simply as a separator but as a symbol of the fluid, dynamic relationships between these domains—allowing for a wide range of interpretive connections: of, for, about, through, with, in, across, and beyond.

In this issue, four research articles and one book review contributes to *IJMS*’ ongoing inquiry into these intersecting fields. The first article investigates local architecture in Mardin as outcomes of historical design processes. In contrast, the second article moves in quite the opposite direction, proposing a speculative framework for human-AI interaction. The third article offers a critical perspective on imperialist politics and orientalist scholarship, while the final piece article brings the focus back to Mardin through a book review that reflects on regional context and intellectual production.

Necla Kaplan and Gülsüm Mirzeoğlu Ok’s article, titled “An Example of 19th Century Construction Activities in Mardin: Mor Cercis (Georgios) Church,” examines the architectural features of Mor Cercis Church with a focus on its plan, decorative elements, and construction materials, highlighting the characteristic traits of its period. The church is then evaluated in comparison with its contemporaries—Mor Petrus Mor Paul Church (1914), Virgin Mary Church (1860), and Mor Isyo Church (present-day Sheikh Mansuri Mosque)—through a historical lens, with emphasis on material use, ornamentation, façade articulation, spatial organization, and architectural details.

Shifting toward the domain of technology, Asena Kumsal Şen Bayram and İnanç Şencan’s article presents a framework that explores the interaction between humans and artificial intelligence through the lens of creativity. Titled “An AI-Infused Creativity Framework for Human–AI Interaction,” the study introduces and tests this framework through the creation of an artwork titled “Rest in Pieces.” Their research focuses on the dynamics of AI-human collaboration within the broader themes of design and fabrication. The design phase utilizes text-to-image generation tools, while the fabrication process is supported by ChatGPT. The article concludes with a discussion of

the outcomes, reflecting on the process timeline and offering insights into the framework's future potential.

The concretization of concepts and belief systems significantly influences institutionalization processes. In this context, Mübarek İpek's article, titled "An Example of the Connection Between Imperialist Politics and Orientalist Studies: British Orientalism," examines the role of British imperialist policy in shaping orientalist institutions and scholarship. The article analyzes how British orientalists supported their country's imperial agenda through their research. Additionally, various works within the social sciences are reviewed to uncover fundamental insights and to elucidate the relationship between imperialism and orientalism.

The book review section in this issue features Nilgün Fırat's article review of Arzu Şahin's book, "Mardin's Administrative, Economic, Physical, and Social Life (1789–1840)."

We would like to thank all the authors who have made valuable contributions to this issue of our journal, the reviewers who diligently carried out the evaluation process, and the guiding editorial and advisory boards. As the International Journal of Mardin Studies (IJMS), we continue our commitment to being a meeting point for interdisciplinary research in the fields of history, technology, and design; and we hope that the interest of both the national and international academic community in our journal will continue to grow. We also extend our sincere thanks to our editors Dr. Figen Işiker and Assoc. Prof. Dr. Remzi Avcı, and to our layout editor Muhammed Çuha, as well as to our spelling editor Mehmet Fatih Bölük, language editors Huri Küçük and Raycene Nevils, and Osman Gündüz from the editorial secretary, who have all worked together throughout this process. We look forward to bringing valuable contributions to our readers in upcoming issues.

Bilimsel Bir Derginin Tektonikleri: Tarih | Teknoloji | Tasarım

Serdar Aydın^{1,2}

©Author(s), 2025

dergipark.org.tr/tr/pub/ijms

ROR ID: 0396cd675
 MAÜ
P R E S S

Mardin’de bilim deneyiminin en zorlayıcı sorularından biri şu olabilir: Bilinmeyen bir olgunun Mezopotamya perspektifinden yorumlanmasında hangi tektonikler söz konusudur? Katmanlı ve dinamik olan bu tektonikler kendilerini nadiren anlaşılabilir terimlerle sunarlar. Bunun yerine, fragmanlar, ritimler ve kesintiler aracılığıyla çözülmeyi talep ederler. Tektonik terimi, en temel anlamıyla, maddi ve yapısal unsurların ifade potansiyeline atıfta bulunur. Ancak çağdaş bilimsel araştırmaların değişen manzarasında, tektonik artık salt fiziksel bir araya gelişlerin ötesine geçmektedir. Kültürel, mekânsal, simgesel ya da hatta sosyo-politik olabilirler—yüzeyin altında işleyen bu güçler, bilinmeyen olguları nasıl algıladığımızı, onlarla nasıl yaşadığımızı ve onları nasıl yorumladığımızı biçimlendirir.

Ortaya çıkan bilimsel durumlar—mekânın geçici işgalleri, kendiliğinden gelişen toplumsal altyapılar, bilgi üretiminin melez tipolojileri ya da yıkıcı dijital arayüzler—çoğu zaman mevcut disiplinler kategorileri aşar. Bu durumda yapılan bilim tanıdık gelmez, hatta ilk bakışta anlaşılmaz olabilir; ancak bunların ortaya çıkardığı ya da bozduğu tektonik sistemleri tanımayı öğrendiğimizde anlam kazanmaya başlarlar. Bilimsel bir derginin tektotiği de benzer karmaşıklıklara tabidir. Hem bir toplumsal forum hem de akademik bir platform olarak, dergi; teknolojik gerilikle, özellikle de dijital çağda tarih, teknoloji ve tasarımın değişen sınırları içinde, başa çıkmak ve bu duruma yanıt vermek zorundadır. Bu kesişimde, International Journal of Mardin Studies (IJMS), bilimsel üretimin hem teknolojik hem de analog biçimlerini sorgulayan bir platform olarak yeni kapsamını ortaya koymaktadır.

IJMS, özellikle Mezopotamya’ya ve bölgesel bilgi sistemlerine dayanan tarihsel bakış açılarının yaratıcı potansiyelini ve direniş kapasitesini, günümüz bilimsel alanında egemenlik kuran teknolojik paradigmlar karşısında görünür kılmayı amaçlamaktadır. Ancak bu, derginin yerelci bir yönelime sahip olduğu anlamına gelmez. Aksine, IJMS kendini daha geniş bir entelektüel yelpaze içinde konumlandırır. Tarih, teknoloji ve tasarım, birer araştırma alanı olarak yalnızca birbirleriyle kesişmekle kalmaz; aynı zamanda yerel ile küresel, geçmiş ile spekülâtif olan, analog ile dijital olan

¹ Mardin Artuklu Üniversitesi, Mimarlık Bölümü, Mardin, Türkiye

² Mardin Artuklu University, Mimari Proje Üretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi (Mimfab), Mardin, Türkiye

Sorumlu yazar: Serdar Aydın, Mardin Artuklu Üniversitesi, Kampüs Yerleşkesi, Mühendislik-Mimarlık Fakültesi İdari Binası, Kat: 3, Artuklu, Mardin, Türkiye. Email: serdaraydin@artuklu.edu.tr

Aydın, S. (2025). Tectonics of a scientific journal: History | Technology | Design. *International Journal of Mardin Studies*, 6(1), 3-10. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ijms/issue/93236/1731238>

arasında köprüler kurarak farklı bakış açılarına, yöntemlere ve coğrafyalara alan açar. Burada ele aldığımız tektonikler, sürekli bir göstergibilimsel üretim alanı oluşturur: Jestlerin, kodların ve gömülü mantıkların bir palimpsesti gibi. Bir bilimsel dergiyi anlamlandırmak, yalnızca epistemolojik bir görev değildir; çokdisiplinli bir çaba gerektirir—teknolojilerin görünürlüğü nasıl aracılıdığını, tasarımın gücü nasıl kodladığını ve tarihlerin yeni tektonik koşullarda nasıl mekânsallaştığını, hatırlandığını ya da silindiğini kavramaya yönelik bir farkındalık ister. Bilinmeyenin tektoniği kendiliğinden açığa çıkmaz—araştırmacılar, tasarımcılar ve düşünürler olarak verdiğimiz yorumsal emek aracılığıyla belirir. Ve belki de bu çaba sayesinde, tek bir bilgi alanına hükmetmekten ziyade, onun açığa çıkan karmaşıklığı içinde daha dikkatli bir şekilde yaşamayı öğreniriz. IJMS, bundan sonra tarih, teknoloji ve tasarım arasındaki kritik kesişimleri araştırmaya kendini adanmıştır. “History | technology | design” ifadesindeki dikey çizgi (“|”) ise yalnızca bir ayraç değil, bu üç alan arasındaki akışkan ve dinamik ilişkilerin bir simgesi olarak kullanılmıştır—ile, hakkında, aracılığıyla, içinde, boyunca, ötesinde gibi çok çeşitli edatları kapsayan yorumlayıcı bağlantılara olanak tanır.

Bu sayıda, dört araştırma makalesi ve bir kitap incelemesi, IJMS’nin bu geniş alanlara yönelik süregelen sorgulamasına katkı sunmaktadır. İlk makale, Mardin’deki yerel mimarlığı tarihsel tasarım süreçlerinin bir sonucu olarak incelerken, buna karşılık ikinci makale, oldukça farklı bir yönde ilerleyerek insan-yapay zekâ etkileşimi için spekülative bir çerçeve önermektedir. Üçüncü makale ise emperyalist politikalar ve Oryantalist çalışmalar üzerine eleştirel bir bakış sunarken, son yazı odak noktasını tekrar Mardin’e taşımaktadır; böylece bölgesel bağlamı ve entelektüel üretimi yansıtan bir kitap incelemesiyle kapanışı yapmaktadır.

Necla Kaplan ve Gülsüm Mirzeoğlu Ok’un “Mardin’de 19. Yüzyıl İmar Faaliyetlerine Bir Örnek: Mor Cercis (Georgius) Kilisesi” başlıklı makalesi, Mor Cercis Kilisesi’nin planı, süsleme öğeleri ve yapı malzemesi üzerinden dönemin karakteristik özelliklerini ortaya koymaktadır. Kilise, tarihsel bağlam içinde; Mor Petrus Mor Paul Kilisesi (1914), Meryem Ana Kilisesi (1860) ve Mor İsyö Kilisesi (günümüzde Şeyh Mansuri Camii) ile karşılaştırmalı olarak değerlendirilmekte; bu yapılar plan düzeni, yapı elemanları, cephe tasarımı, malzeme kullanımı ve süsleme özellikleri bakımından incelenmektedir.

Teknoloji alanına yönelen Asena Kumsal Şen Bayram ve İnanç Şencan’ın makalesi, insan ile yapay zekâ arasındaki etkileşimi yaratıcılık bağlamında sorgulayan bir çerçeve sunmaktadır. “İnsan-Yapay Zekâ Etkileşimi için Yapay Zekâ ile Zenginleştirilmiş bir Yaratıcı Çerçeve” başlıklı çalışma, önerilen çerçeveyi “Rest in Pieces” adlı bir sanat eseri üretimi üzerinden test etmektedir. Araştırma, tasarım ve üretim ana başlıkları altında yapay zekâ ile insan etkileşiminin dinamiklerine odaklanmaktadır. Tasarım sürecinde metinden-görüntüye (text-to-image) üretim uygulamaları kullanılırken, üretim aşaması ChatGPT desteğiyle gerçekleştirilmiştir. Makale, sürece ilişkin zaman çizelgesi üzerinden elde edilen sonuçları tartışarak çerçevenin

gelecekteki potansiyeline dair çıkarımlarla sonlanmaktadır.

Kavramların ve inanç sistemlerinin somutlaşması, kurumsallaşma çabalarını önemli ölçüde etkiler. Bu bağlamda, Mübarek İpek'in "Emperyalist Politika ile Oryantalist Çalışmalar Arasındaki Bağlantıya Bir Örnek: İngiliz Oryantalizmi" başlıklı makalesi, İngiliz emperyalist politikasının oryantalist kurumlar ve araştırmalar üzerindeki etkisini incelemektedir. Makalede, İngiliz oryantalistlerin ülkelerinin emperyalist politikasını araştırmaları aracılığıyla nasıl destekledikleri analiz edilmektedir. Ayrıca, sosyal bilimlerin alanındaki çeşitli çalışmalar gözden geçirilerek temel bulgulara ulaşılmaya çalışılmış ve emperyalizm ile oryantalizm arasındaki ilişki ortaya konmuştur.

Bu sayının kitap inceleme bölümünde ise, Nilgün Fırat'ın Arzu Şahin tarafından kaleme alınmış olan "Mardin İdari, İktisadi, Fiziki ve Sosyal Hayat (1789-1840)" adlı kitabına dair incelemesi yer almaktadır.

Dergimizin bu sayısına değerli katkılarını sunan tüm yazarlara, titizlikle yürütülen değerlendirme sürecinde emeği geçen hakemlere ve yol gösterici yayın ile danışma kurullarına teşekkür ederiz. International Journal of Mardin Studies (IJMS) olarak, tarih, teknoloji ve tasarım alanlarındaki disiplinlerarası çalışmaların buluşma noktası olma sorumluluğumuzu sürdürüyor; ulusal ve uluslararası akademik camianın dergimize olan ilgisinin artarak devam etmesini temenni ediyoruz. Bu süreçte birlikte emek verdiğimiz editörlerimiz Dr. Figen Işıker, Doç. Dr. Remzi Avcı ve mizanpaj editörümüz Muhammed Çuha başta olmak üzere yazım editörümüz Mehmet Fatih Bölük, dil editörlerimiz Huri Küçük ve Raycene Nevils, editöryal sekreteryadan Osman Gündüz'e de şükranlarımızı sunar, yeni sayılarda değerli çalışmalar ile tekrar okuyucularımızla buluşmayı dileriz.

Ethical Statement (Etik Beyan)

This study does not require ethics committee approval (Bu çalışma, etik kurul izni gerektirmemektedir).

Review Process (Değerlendirme Süreci)

Double-blind peer review (Çift taraflı körleme).

Copyright & License (Telif Hakkı & Lisans)

Authors publishing with the journal retain the copyright to their work licensed under the CC BY-NC 4.0 (Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmaları CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır).

AI Disclosure (Yapay Zeka Beyanı)

This article has benefited from the use of OpenAI's ChatGPT as an auxiliary tool for language editing, including grammar and spelling checks. All intellectual content and interpretations are the original work of the author (Bu makalede

dil kontrolü için yazım ve dilbilgisi denetimi amacıyla yardımcı bir araç olarak OpenAI'nin ChatGPT sisteminden yararlanılmıştır. Makaledeki tüm düşünsel içerik ve yorumlar yazara aittir).

Complaints (Etik Bildirim)

ijms@artuklu.edu.tr

ORCID

Serdar Aydın [0000-0001-6445-8879](https://orcid.org/0000-0001-6445-8879)